

Valmistelija

Hallintojohtaja Henri Pätsi, p. 0401595715, taloussuunnittelija Mirja Viljamaa, p. 0403585874

Pudasjärven kaupungin taloudellinen tilanne

Vuosi 2024 oli kaupungille neljäs perättäinen alijäämäinen vuosi. Tuloksen käsittelyerien jälkeen tilikauden alijäämäksi muodostui -571 193 euroa.

Taseen kertynyt alijäämä on 31.12.2024 yhteensä -1 521 243 euroa. Kaupungille on siis muodostunut taseeseen kattamisvelvollisuuden alaista edellisten tilikausien alijäämää 31.12.2024 tilanteessa. Vuoden 2023 tilinpäätöksen alijäämän kattoi vielä niukasti poistoero, joka huomioidaan lakisääteistä alijäämään kattamisvelvollisuutta tarkastellessa.

Konsernin tulos vuodelta 2024 oli heikko konsernin alijäämän ollessa noin 0,94 M € vaikka muutos vuoteen 2023 (alijäämä 4,42 M €) onkin huomattavan positiivinen. Kaupungin lainakanta ja vuokravastuut olivat vuoden lopussa n. 83 M € (11 343 € / asukas) ja koko konsernin n. 118 M € (16 175 € / asukas). Vaikka konsernin lainakannan ja vuokravastuiden kokonaismäärä pieneni vuodesta 2023 konsernin velat ja vuokravastuut asukasta kohden valtakunnallisesti tarkastellen edelleen suuret. Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus, 159 % (vieraan pääoman suhde käyttötuloihin) on korkea. Heikko laskennallinen lainanhoitokate (0,7) kertoo, että tulorahoitus ei riitä lainojen lyhennyksiin ja korkokuluihin.

Kaupungin lainakanta ja vuokravastuut olivat vuoden lopussa n. 83 M € (11 343 € / asukas) ja koko konsernin n. 118 M € (16 175 € / asukas). Pudasjärven kaupunkikonsernin velat ja vuokravastuut asukasta kohden ovat valtakunnallisesti tarkastellen suuret.

Talouden sopeuttamistarve

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Tästä seuraa, että kaupungin taseeseen kertynyt alijäämä on katettava vuosien 2026-2029 aikana eli 31.12.2029 mennessä.

Alijäämän kattamisvelvollisuuden lisäksi kaupungilla on riski joutua erityisen vaikeassa taloudellisessa tilanteessa olevia kuntia koskevaan arviointimenettelyyn myös muiden kriteerien kautta. Kuntalain mukaan:

Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa.

Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa, tai rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:

1) kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia;

2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;

3) asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla;

4) konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.)

Joulukuussa 2024 valtuusto hyväksyi v. 2025 talousarvion hyväksyessään myös talouden sopeuttamisohjelman vuosille 2025-2028. Suunnitelma alijäämän kattamisesta eli Sopeuttamisohjelma v. 2025-2028 kokonaisuudessaan sisältyy v. 2025 talousarvioon.

Talouden sopeuttaminen vuonna 2025

Siltä osin kuin toimenpiteet edellyttivät yt-menettelyn käymistä, valtuusto päätti talouden sopeuttamistoimenpiteistä koskien vuosia 2025-2026 mukaan lukien uudesta organisaatorakenteesta toukokuussa 2025.

Vuoden 2024 tilinpäätösennuste on n. 370 000 €. Ennusteen mukainen tilikauden tulos (ennen tilinpäätössiirtoja) on noin -150 000 € ja ilman käyttöomaisuuden myyntejä se olisi noin -0,54 milj. €. Alkuvuoden toteuman perusteella taloustilanteen muutos positiiviseen on kuitenkin nähtävissä edelliseen vuoteen verrattuna.

Valtuuston hyväksymä Talouden sopeuttamisohjelma v. 2025-2028 perustuu muun ohella merkittävilä osin perusopetuksen kustannusten alentamiseen v. 2024 tasosta.

Valtuusto päätti toukokuussa jatkaa perusopetuksen säästöjen valmistelua päätöskohdan mukaan, joka kuuluu: *9. Perusopetusta järjestellään uudelleen siten, että v. 2025 saadaan n. 55 t € ja v. 2026 230 t € säästöt. Sopeuttamisohjelmaan nähden puuttuvien säästöjen valmistelua jatketaan koulutuspalveluiden uudelleenjärjestämiseksi huomioiden kaupunginhallituksen 25.3. päättämien vaihtoehtojen tarkastelun.*

Vuosia 2027-2028 sen sijaan koskee valtuuston joulukuussa 2024 linjaama säästötavoite, joka on vuodesta 2027 alkaen vähintään 100 000 € ja vuodesta 2028 alkaen on vähintään 350 000 € v. 2024 tasosta.

Sopeuttamistoimien riittävyyden arviointia

Edellyttäen, että talousarvioylityksiä ei enää tule, raamilaskenta osoittaa vuoden olevan tasapainossa johtuen osaltaan myös metsäomaisuuden myynnin jatkamisesta, kuten alijäämien kattamiseksi on tarpeen. Vuosina 2027-2028 talouden tasapaino kuitenkin vaarantuu omaisuuden myynnin loppuessa ja

tavanomaisen kustannusten kasvua jatkuessa. Vuodelta 2027 puuttuu säästöjä 144 t € ja vuodelta 2028 315 t €.

Tämä tarkoittaa, että valtuuston joulukuussa 2024 päättämä talouden sopeuttamishjelman taso on riittävä, mutta ei ilman perusopetukselle osoitettujen säästötavoitteen mittaluokan toteutumista lähes täysimääräisenä:

Perusopetuksen säästötavoite on asetettu vuoden 2024 tasosta eli sopeutuksen tulee kattaa myös inflaatiosta ja palkankorotuksista johtuva toimintakatteen kasvu. Jos toimintakatteen kasvuna vuosina 2025-2027 käytetään 150 000 € vuodessa (mikä huomio perusopetukseen kohdistetut säästötoimenpiteet), on vuoden 2027 säästötavoite 400 000 € vuodessa ja vuoden 2028 säästötavoite 650 000 € verrattuna vuoden 2024 kustannustasoon.

Virkavalmistelussa on arvioitu, ettei mittaluokaltaan riittäviä säästöjä voida saada ilman koulun toimipisteiden vähentämistä. Pienemmillä toiminnan sisällä tehtävillä muutoksilla, jotka ovat myös tarpeen, voidaan kattaa kustannusten kasvua, mutta ei leikata kustannuksia riittävästi.

Perusopetukseen kohdistettavien säästöjen tarpeellisuus on perusteltavissa myös oppilasmäärän pienentymisellä: ilman sopeuttamista yksikkökustannus oppilasta kohti kasvaa koko ajan.

Vaihtoehtoisesti tulisi päättää säästöjen kohdentamisesta muualle. Virkavalmisteluissa mittaluokaltaan riittävän vaikuttavia muita keinoja ei ole käyttötaloudesta toistaiseksi löydetty, kun kovia sopeuttamistoimia on jo kohdistettu koko organisaatioon.

Käyttötalouden tasapainottamisen vaihtoehtona on jatkaa kaupungin lopun metsäomaisuuden myyntiä, millä talouden tasapaino voidaan säilyttää 2-3 vuoden ajan. Muuta mahdollisesti myytävissä olevaa kaupungin omaisuutta ovat konserniyhtiöomistukset.

Tuulivoimarakentamisen ennakoidaan lisäävän merkittävästi kaupungin kiinteistöverotuloja viimeistään 10 vuoden kuluttua.

Talouden tasapainottamista haastavat erityisesti maan korkeimpiin lukeutuva työttömyys sekä aleneva väkiluku. Kaupungin teollisuuden työpaikoista monet ovat voimakkaasti riippuvaisia rakentamisen suhdanteista. Syötteen matkailun näkymät ovat kuitenkin varovaisen positiivisia, joskin myös suhdanneriippuvaisia.

Vuodelle 2025 tuloveroprosenttia nostettiin 9,0 %:sta 9,5 %:iin. Lisäksi seuraavia kiinteistöveroprosentteja korotettiin 0,1 %-yksiköllä: yleinen kiinteistöveroprosentti, vakituinen asunto ja muu asuinrakennus.

Virkavalmisteluissa on arvioitu, ettei veronkorotusmahdollisuuksia vuodelle 2026 ole kiinteistöverojen osalta veto- ja pitovoimasyistä ja kunnallisveron osalta edellisten lisäksi myös siksi, että nykyinen korkea veroprosentti kolkuttelee nk. kriisikuntamenettelyn raja-arvoja. Pudasjärven kaupungin nykyiset veroprosentit ovat seuraavat:

- tuloveroprosentti 9,5
- kiinteistöveroprosentit:
- yleinen kiinteistöveroprosentti 1,10

- vakituinen asunto 0,51
- muu asuinrakennus 1,20
- yleishyödyllinen yhteisö 0,40
- rakentamaton rakennuspaikka 3,50
- voimalaitosrakennukset 3,10
- maapohja 1,30

Suunnitelman alijäämän kattamisesta muodostaa kaupungin **Talouden sopeuttamisohjelma v. 2025-2028**, joka on osa talousarviota. Ohjelma koostuu keinoista (toimenpiteistä) sekä laskelmista, jotka osoittavat alijäämän kattamisen. Ohjelma tähtää varovaisuusperiaatteella tietoisesti alijäämän kattamiseen vuotta ennen lakisääteisen määräajan täyttymistä. **Suunnitelma puuttuvien säästöjen valmisteluprosessista on tarpeen kirjata osaksi suunnitelmaa alijäämän kattamisesta.**

Talousarvioraami vuodelle 2026 ja talousarvion laadintaohje

Talousarvioraami on laadittu siten, että v. 2028 lopussa taseessa olisi ylijäämää 300 000 €.

Lähtötilanteena on käytetty v. 2025 tilinpäätösennustetta, johon on päivitetty verotulot uusimman Kuntaliiton julkaiseman ennusteen mukaisesti.

Raamilaskennassa on huomioitu suunnitelmakaudelle seuraavat tekijät:

- Toimintatuotot, yleiskorotus 2,0 % / vuosi (virkavalmistelussa tehty arvio)
- Toimintakulut, yleiskorotus 2,5 % / vuosi (virkavalmistelussa tehty arvio)
- Verotulot Kuntaliiton uusimman ennusteen 09/2025 mukaiset
- Valtionosuudet 2026 VM:n 23.9.2025 julkaiseman ennusteen mukaiset, jossa on muutosta vuoden 2025 ennusteeseen -1,9 %. Vuosille 2027 – 2028 ei ole saatavissa VM:n ennustetta. Raamilaskennassa vuosien 2027 ja 2028 valtionosuuksien on arvioitu säilyvän vuoden 2026 ennusteen mukaisella tasolla.
- Rahoitustuottojen ja -kulujen kokonaismäärän on arvioitu säilyvän vuoden 2025 ennusteen mukaisella tasolla.
- Poistot on arvioitu suunnitelman mukaisesti. Lisäksi on huomioitu Pudasjärven Markkinakiinteistöt Oy:lle siirtyvien kiinteistöjen osuus sekä arvio uusien investointien ja alaskirjattavien kohteiden vaikutuksesta.

Lisäksi vuosikohtaisesti on huomioitu:

Talousarviovuosi 2026

- Pudasjärven Markkinakiinteistöt Oy:lle siirtyvien kiinteistöjen (sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen käytösä olevat rakennukset) sekä Teurastamon myynnin arvioitu vähennys: toimintatuotot 900.000 €, toimintakulut 500.000 €, poistot 250.000 €
- Sopeutusohjelman 2025 – 2028 mukainen toimintakulujen vähennys 524.840 €
- Kiinteistöjen PTS-korjauksista aiheutuva toimintakulujen lisäys 300.000 €

Taloussuunnitelmavuosi 2027

- Metsätilojen myyntivoitot poistuvat, toimintatuottojen vähennys n. 500 000 €.
- Sopeutusohjelman 2025 – 2028 mukainen toimintakulujen vähennys 175.080 €

- Lisäsopeutus 144.000 €, jotta v. 2028 taseen kertynyt ylijäämä on riittävällä tasolla suunnitelmakauden lopussa (v. 2027 sopeutus yhteensä noin 319.000 €)

Taloussuunnitelmavuosi 2028

- Sopeutusohjelman 2025 – 2028 mukainen toimintakulujen kasvu 3.700 €
- Lisäsopeutus 315.00 €, jotta v. 2028 taseen kertynyt ylijäämä on riittävällä tasolla suunnitelmakauden lopussa (v. 2028 sopeutus yhteensä noin 311.000 €)

Vuoden 2026 toimintakaterami on -29.634.800 € (muutos 3,2 % vuoden 2025 tilinpäätösennusteeseen -28.707.393).

Alustava investointiraami on suunniteltu taloudellisesti kestäväksi arvioidulle tasolle.

Toimintakaterami palvelualueittain ja investointiraami

Luonnos **koko kaupungin ja palvelualueiden käyttötalouden ulkoiseksi toimintakateramiksi sekä investointiraamiksi** talousarviovuodelle 2026 ja suunnitelmavuosille 2027-2028 on toimitettu kaupunginhallituksen jäsenille oheismateriaalina.

Luonnos **talousarvion laadintaohjeeksi** on toimitettu kaupunginhallituksen jäsenille oheismateriaalina.

Yritysvaikutusten arviointi: Kuntatalous vaikuttaa paikallisten yritysten toimintaan ainakin kaupungin imagon kautta. Kunnan kiinteistöveroprosentilla on suoria vaikutuksia osaan paikallisista yrityksistä. Myös kunnan tuloveroaste vaikuttaa yrityksiin kuntalaisten ostovoimavaikutuksen kautta.

Kaupunginjohtajan esitys

Kaupunginhallitus

- 1) päättää vuoden 2026 (ml. suunnitelmavuodet 2027-2028) talousarvion ulkoisen toimintakatteen raamin palvelualueittain pöytäkirjan liitteen mukaisesti.
- 2) päättää vuoden 2026 (ml. suunnitelmavuodet 2027-2028) talousarvion investointiraamin (nettoinvestoinnit) -pöytäkirjan liitteen mukaisesti;
- 3) hyväksyy talousarvion 2026 laadintaohjeen (pöytäkirjan liite); ja
- 4) linjaa alijäämän kattamiseksi tarvittavien puuttuvien säästöjen valmisteluprosessia

Kaupunginjohtajan muutettu esitys:

Kaupunginhallitus

- 1) päättää vuoden 2026 (ml. suunnitelmavuodet 2027-2028) talousarvion ulkoisen toimintakatteen raamin palvelualueittain pöytäkirjan liitteen 5 mukaisesti.
- 2) päättää vuoden 2026 (ml. suunnitelmavuodet 2027-2028) talousarvion investointiraamin (nettoinvestoinnit) -pöytäkirjan liitteen 5 mukaisesti;

3) hyväksyy talousarvion 2026 laadintaohjeen (pöytäkirjan liite 6).; ja

4) linjaa alijäämän kattamiseksi tarvittavien puuttuvien säästöjen valmisteluprosessista: Perusopetuksen kustannuksia pyritään alentamaan tehostamalla toimintaa nykyisissä koulun toimipisteissä vuonna 2026 ottaen huomioon valtuuston toukokuussa 2025 tekemä päätös koskien perusopetuksen säästöjä. Pudasjärven peruskoulun toimipisteiden (ensisijaisesti taajaman) tarkastelu tehdään kaupungin taloudellinen tilanne huomioiden keväällä 2027 ja tarvittavat muutokset astuisivat voimaan syksystä 2027 alkaen. Mikäli käyttötalouden kustannuksia ei saada alennettua riittävästi, varaudutaan alijäämä kattamaan kaupungin metsätilojen ja mahdollisesti konserniyhtiöomistusten myynnillä.

Marko Koivula esitti kohtaan 4 muutoksena, että Lakarin koulu lakkaa syksyllä 2028. Esitystä ei kannatettu.

Päätös

Kaupunginjohtajan muutettu esitys hyväksyttiin.

Jakelu

Talousvalmistelijat -jakelulistan jakeluna

KH 25.11.2025 § 381

Talousarvio v. 2026 ja talouden sopeuttamisohjelman v. 2025-2028 päivittäminen

Valmistelija

Hallintojohtaja Henri Pätsi, p. 0401595715, taloussuunnittelija Mirja Viljamaa, p. 0403585874, kaupunginjohtaja Tomi Timonen, p. 0504548230

Valtuustoseminaarissa 17.11.2025 valtuutetuille esiteltiin luonnos investointiohjelmaksi, luonnos vuodelle 2026 päivitetyksi talouden sopeuttamisohjelmaksi v. 2025-2028 sekä käyttötalouden suunnittelutilanne suhteessa raamiin.

Kaupunginhallitus asetti 14.10.2025 § 315 raamin seuraavasti:

*Vuoden 2026 talousarvion **ulkoisen toimintakatteen raami** palvelualueittain (suunnitelmavuodet 2027–2028 suluissa) on:
Hallinto ja talous -9 546 824 € (-9 793 920, -10 048 072)
Kaupunkikehitys -5 229 742 € (-5 753 430, -5 902 732)
Osaaminen ja hyvinvointi -14 858 234 € (-15 065 050, -15 144 696)
YHT. -29 634 800 € (-30 612 400, -31 095 500); mistä vuosittain 500 000 € katetaan kehittämisrahastosta. Siltä osin kuin kehittämisrahaston katettavaksi erät eivät toteudu, tulee ulkoinen raami alittaa.
(Kehittämisrahaston käyttö kohdistuu jatkossa lähes kokonaan kaupunkikehityksen palvelualueelle.)*

Investointintiraami (netttoinvestoinnit):

TA2026 2,46 M €

TS2027 2,33 M €

TS2028 2,2 M €

Vuosittain 2,2 M € ylittävä osuus edellyttää vastaavansuuruista myyntiä kaupungin sijoitussalkuista.

Talousarvion valmistelussa ei ole tarkistustenkaan jälkeen päästy ulkoisessa toimintakatteessa asetettuun raamiin tilanteen 19.11.2026 ollessa seuraava:

Palvelualue:

Hallinto ja talous	alitus 454 075 €
Kaupunkikehitys	alitus 11 €
Osaaminen ja hyvinvointi	ylitys 1 167 788 €

YHT. ylitys 713 702 €

Suunniteltu **henkilöstön määrä** (19.11.2025 tilanteessa) vuonna 2026 henkilötyövuosina on seuraava:

Palvelualue:

Hallinto ja talous	32,5
Kaupunkikehitys	20,5
Osaaminen ja hyvinvointi	189,6

YHT. 242,6 HTV

Vuoden 2025 talousarvioon sisältyvässä henkilöstösuunnitelmassa määrät ovat:

Toiminta-alue:

Hallintotoiminta	44,2
Tekninen ja ympäristötoiminta	17,0
Hyvinvointi- ja sivistystoiminta	192,1

YHT. 253,2 HTV

Organisaatiomuutoksesta johtuen edellisistä ainoastaan osaamisen ja hyvinvoinnin henkilöstömäärä on lähes verrannollinen hyvinvointi- ja sivistystoiminnan toiminta-alueen henkilöstömäärään.

Kaupungilla on taseeseen kertyneestä edellisten tilikausien alijäämästä johtuva velvollisuus esittää talousarvion yhteydessä **suunnitelma alijäämän kattamisesta**. Suunnitelman muodostaa käytännössä **Talouden sopeuttamisohjelma v. 2025-2028** johdanto-osineen.

Asetetun käyttötalousraamin ylittäminen v. 2026 siirtäisi alijäämän kattamissuunnitelmassa esitettyä sopeuttamisen jaksottumisen painottumista eteenpäin, mikä lisää epävarmuutta sopeuttamisen onnistumisesta.

Virkavalmistelussa on arvioitu, ettei sopeuttamisohjelmaa pitäisi avata päätettyjä sopeutustoimia poistamalla, jotta talouden sopeuttamisen onnistuminen ei vaarannu. Näin ollen sopeuttamisohjelman päivittäminen olisi tarkoituksenmukaista rajata sopeuttamisohjelman päivittämiseen vastaamaan yt-menettelyn jälkeistä valtuuston päätöstä 26.05.2025 § 28 sopeuttamisohjelman toimeenpanosta sekä valtuuston päätöstä 18.08.2025 § 41 em. päätöksen osan uudelleen käsittelystä sekä toimenpiteillä saavutettavien euromäärien arvioiden tarkentamiseen.

Kuntalain kaupungin taloudenhoitoa koskevat määräykset ovat kuntastrategian määräyksiä velvoittavampia. Toisin sanoen talouden reunaehdot voivat käytännössä rajoittaa mahdollisuuksia toteuttaa kuntastrategiaa.

Kaupungin taloustilanne vaikuttaa myös kaupungin luottoluokitukseen sekä useimpiin kuntien elinvoimavertailuihin, joita molempia voidaan parantaa sopeuttamalla taloutta.

Luonnos v. 2026 talousarvioksi toimitetaan kaupunginhallituksen jäsenille sähköpostitse. Luonnos on valmis (muutokset mahdollisia) vuoden 2026 ulkoisten talouslukujen osalta. Sen sijaan sisäiset erät ja suunnitelmavuodet puuttuvat ja tekstiosat ovat keskeneräiset.

Yritysvaikutusten arviointi: ks. edellisen käsittelyvaiheen arvio

Kaupunginjohtajan esitys

Kaupunginhallitus kuulee esittelyn ja linjaa talousarvion v. 2026, ml. sopeuttamisohjelman päivityksen, jatkovalmistelua.

Päätös

Kaupunginhallitus kuuli esittelyn ja linjasi talousarvion v. 2026, ml. sopeuttamisohjelman päivityksen, jatkovalmistelua.

Asiaa esittelivät kokouksessa palvelualuejohtajat Janne Karhu ja Hely Forsberg-Moilanen

Tämän asian käsittelyn kesken pidettiin kokoustauko klo 20-20.07.

Jakelu

KH 09.12.2025
4609/02.02.00/2025

Valmistelija

Hallintojohtaja Henri Pätsi, p. 0401595715, taloussuunnittelija Mirja Viljamaa, p. 0403585874, kaupunginjohtaja Tomi Timonen, p. 0504548230

Luonnos talousarvioksi vuodelle 2026 ja taloussuunnitelmaksi vuosille 2027-2028 sisältäen päivitetyn suunnitelman alijäämän kattamisesta / talouden sopeuttamisohjelman v. 2025-2028 on toimitettu kaupunginhallituksen jäsenille sähköpostitse.

Tiivistelmää luonnoksesta:

Ulkoinen tuloslaskelmayhteenveto:

Ulkoinen	TP2024	TA2025	TA2026	Muutos%	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	8 930 911	8 374 052	7 901 240	-5,6 %	7 235 500	7 372 870
Myyntituotot	2 416 931	2 083 508	2 453 306	17,7 %	2 358 950	2 404 170
Maksutuotot	1 008 241	875 680	960 700	9,7 %	979 030	997 740
Tuet ja avustukset	783 676	530 521	521 434	-1,7 %	527 380	533 450
Muut toimintatuotot	4 722 062	4 884 343	3 965 800	-18,8 %	3 370 140	3 437 510
TOIMINTAKULUT	-36 011 649	-36 956 581	-37 748 298	2,1 %	-38 138 720	-38 815 530
Henkilöstökulut	-15 003 974	-14 389 306	-15 092 167	4,9 %	-15 294 940	-15 502 650
Palvelujen ostot	-12 204 082	-13 046 869	-13 602 410	4,3 %	-13 821 020	-14 090 930
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 850 198	-2 957 195	-2 622 070	-11,3 %	-2 665 190	-2 725 980
Avustukset	-1 117 144	-2 007 426	-2 216 775	10,4 %	-2 259 330	-2 307 260
Muut toimintakulut	-4 836 251	-4 555 785	-4 214 876	-7,5 %	-4 098 240	-4 188 710
TOIMINTAKATE	-27 080 739	-28 582 529	-29 847 058	4,4 %	-30 903 220	-31 442 660
Verotulot	15 706 277	16 497 000	17 694 000	7,3 %	17 674 000	18 103 000
Valtionosuudet	15 378 413	16 492 550	16 181 716	-1,9 %	16 472 000	16 766 000
Rahoitustuotot ja -kulut	116 023	30 000	146 000	386,7 %	173 000	190 000
Korkotuotot	27 106	21 300	15 000	-29,6 %	12 000	9 000
Muut rahoitustuotot	1 166 676	898 400	865 400	-3,7 %	866 000	866 000
Korkokulut	-733 037	-680 000	-580 000	-14,7 %	-550 000	-530 000
Muut rahoituskulut	-344 722	-209 700	-154 400	-26,4 %	-155 000	-155 000
VUOSIKATE	4 119 973	4 437 021	4 174 658	-5,9 %	3 415 780	3 616 340
Poistot ja arvonalentumiset	-5 073 285	-4 589 570	-3 828 000	-16,6 %	-3 942 500	-3 503 400
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 526 845	-3 346 570	-2 828 000	-15,5 %	-2 942 500	-2 903 400
Arvonalentumiset	-1 546 440	-1 243 000	-1 000 000	-19,5 %	-1 000 000	-600 000
TILIKAUDEN TULOS	-953 312	-152 549	346 658	-327,2 %	-526 720	112 940
Varausten ja rahastojen muutokset	382 119	523 263	603 263	15,3 %	603 260	603 260
Poistoeron muutos	103 263	103 263	103 263		103 260	103 260
Rahastojen muutos	278 855	420 000	500 000	19,0 %	500 000	500 000
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-571 193	370 714	949 921	156,2 %	76 540	716 200

Tuloslaskelman tunnusluvut:

Tunnusluvut	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	24,8	22,7	20,9	19,0	19,0
Vuosikate / Poistot, %	81,2	96,7	109,1	86,6	103,2
Vuosikate, €/asukas	564	615	586	485	520
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	-1 521	-1 151	-201	-124	592
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	-208	-159	-28	-18	85
Asukasmäärä vuoden lopussa	7 304	7 215	7 125	7 038	6 956

(Vuosikate / Poistot %)

Kun tunnusluvun arvon on 100 % tai sitä suurempi, voidaan kunnan tulorahoituksen katsoa olevan riittävä tai ylijäämäinen.

Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas

Pitkän aikavälin tulorahoituksen tavoitearvon tulisi olla vähintään 300–400 euroa/asukas.)

Investoinnit yhteensä:

Talousarviovuosi 2026	2,672 milj. €
Suunnitelmavuosi 2027	2,330 milj. €
Suunnitelmavuosi 2028	2,040 milj. €

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Tavoitteet ja tunnusluvut	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Toim. ja inv. rahavirran kertymä 5 v (1000 €)	4 953	9 792	8 444	7 419	8 766
Investointien tulorahoitus, %	341	132	156	147	177
Laskennallinen lainanhoitokate	1,0	1,2	1,2	1,1	1,2

(Laskennallinen lainanhoitokate)

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.)

Lainanotto

Pitkäaikaisen lainan kokonaismäärä oli vuoden 2024 lopussa 24,66 M €. Vuoden 2025 aikana pitkäaikaista lainaa on nostettu ja lyhennetty talousarvion mukaisesti, joten talousarviokauden alussa (1.1.2026) pitkäaikaisen lainan määrä tulee olemaan noin 22,14 M €. Talousarviovuonna 2026 lainaa nostetaan 2,2 M € ja lyhennetään lyhennysohjelman mukaisesti noin 4,65 M €. Pitkäaikaisen lainan arvioitu pääoma kauden lopussa (31.12.2026) on siten 19,69 M €.

Kaupungin maksuvalmiuden turvaamiseksi lasketaan lisäksi tarvittaessa liikkeelle kuntatodistuksia (lyhytaikaista lainaa). Vuoden 2024 tilinpäätöksessä kuntatodistuksilla otetun lainan määrä oli 6,5 M €. Ennuste kuntatodistusten määräksi vuoden 2025 lopussa on 6 M €. Vuoden 2026 lopussa kuntatodistusten arvioitu määrä on 6,5 M €.

Suunnitelmavuosina lainanottotarve kasvaa nykyisestä 2,2 milj. eurosta arviolta noin 3 milj. euroon / vuosi, ja kokonaislainakanta pienenee siten vuosia 2024–2026 hitaammin, noin 1,3–1,6 milj. euroa / vuosi. Lainakannan arvioitu kokonaismäärä suunnitelmakauden lopussa (31.12.2028) on 23,3 M €.

Sijoitustoiminta

Kaupungilla on n. 14,4 M € sijoitusomaisuus (arvo 31.10.2025) kahdessa sijoitussalkussa.

Vuodelle 2026 suunniteltuja investointeja rahoitetaan pieneltä osin realisoimalla sijoituksia siten, että salkuista nostetaan v. 2026 investointien kokonaissumman ja 2,2 M € välinen erotus.

Syötteen vesihuoltolaitos

Syötteen vesihuoltolaitoksen, joka on eriytetty taseyksikkö talousarvion tuloslaskelman yli/alijäämä on -84 655 €.

Alijäämän kattamista koskevat toimenpiteet

Vuosi 2024 oli kaupungille neljäs perättäinen alijäämäinen vuosi. Tuloksen käsittelyerien jälkeen tilikauden alijäämäksi muodostui -571 193 euroa.

Taseen kertynyt alijäämä on 31.12.2024 yhteensä -1 521 243 euroa. Kaupungille on siis muodostunut taseeseen kattamisvelvollisuuden alaista edellisten tilikausien alijäämää 31.12.2024 tilanteessa. Vuoden 2023 tilinpäätöksen alijäämän kattoi vielä niukasti poistoero, joka huomioidaan lakisääteistä alijäämään kattamisvelvollisuutta tarkastellessa.

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidystä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Tästä seuraa, että kaupungin taseeseen kertynyt alijäämä on katettava vuosien 2026–2029 aikana eli 31.12.2029 mennessä.

Suunnitelman alijäämän kattamisesta muodostaa kaupungin Talouden sopeuttamisohjelma v. 2025–2028, joka on hyväksytty osana vuoden 2025 talousarviota joulukuussa 2024, ja jota päivitetään tässä vuoden 2026 talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Ohjelma koostuu keinoista (toimenpiteistä) sekä laskelmista, jotka osoittavat alijäämän kattamisen.

TALOUDEN SOPEUTTAMISOHJELMA V. 2025–2028

Ohjelma on päivitetty v. 2026 talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Muutokset alkuperäiseen sopeuttamisohjelmaan on esitetty talousarviossa sinisellä tekstillä. Päivityksessä vuodelle 2026 merkittävä osa joulukuussa 2024 valtuuston päättämistä käyttötalouden sopeutustoimista perutaan osittain.

Kokonaisuudessaan taloutta sopeutetaan aiemmin suunniteltua vähemmän. Talouden tasapaino lähivuosina tulee perustumaan edelleen osaltaan omaisuuden myyntiin. Vaikka lakisääteinen alijäämän kattamisvelvollisuus saadaan täytettyä omaisuuden myyntiä lisäämällä, käyttötalousmenojen pysyminen korkealla tasolla haastaa talouden kestävyys.

Väkiluvun nopeasti vähetessä palveluntuotannon yksikkökustannukset per asukas kasvavat. Erityisesti nopea oppilasmäärän lasku uhkaa nostaa perusopetuksen tälläkin hetkellä valtakunnallisesti korkeita oppilaskohtaisia kustannuksia entisestään.

Kunnan talouden suunnittelukehikko

Sopeuttamisohjelman mukaiset toimenpiteet on sisällytetty alla olevaan kunnan talouden suunnittelukehikkotaulukkoon, jossa kuvataan kaupungin ulkoista tuloslaskelmaa sekä taseen edellisten tilikausien yli/alijäämää. Alijäämän kattamiskauden viimeisen vuoden (2029) osalta toimenpiteet yksilöidään, kun suunnitelma alijäämän kattamiseksi päivitetään vuoden 2027 talousarvioon.

Suunnitelman mukaan edellisten tilikausien ali/ylijäämä tulee katetuksi lakisääteisessä määräajassa.

KUNNAN TALOUDEN SUUNNITTELUKEHIKKO

Muokkaa vaaleansinisellä olevia kohtia.

Pudasjärvi

	TP 2023	TP 2024	2025	2026	2027	2028
TULOSLASKELMA	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Asukasluku 31.12.	7 479	7 304	7 214	7 123	7 035	6 952
Veroprosentti	8,36	9,00	9,50	9,50	9,50	9,50
vero-% yksikön tuotto	1 171	1 166	1 116	1 221	1 205	1 237
→ muutoksen vaikutus			583	0	0	0
Toimintatuotot	8 481	8 931	8 374	7 901	7 236	7 373
Toimintakulut	38 428	36 012	36 957	37 748	38 139	38 816
Toimintakate	-29 947	-27 081	-28 583	-29 847	-30 903	-31 443
Kunnallisverot	9 794	10 497	10 599	11 602	11 445	11 751
Yhteisöverot	2 631	2 250	2 186	2 335	2 472	2 595
Kiinteistöverot	2 767	2 959	3 713	3 757	3 757	3 757
Verotulot	15 192	15 706	16 498	17 694	17 674	18 103
Valtionosuudet, ml hark.var.	15 241	15 378	16 493	16 182	16 472	16 766
Korkotuotot	32	27	21	15	12	9
Korkokulut	591	733	680	580	550	530
Muut rahoitustuotot	1 124	1 167	899	865	866	866
Muut rahoituskulut	494	345	210	155	155	155
VUOSIKATE	557	4 120	4 438	4 174	3 416	3 616
€/asukas	74	564	615	586	485	520
Poistot ja arvonalent.	4 853	5 073	4 590	3 828	3 942	3 503
Tilikauden tulos	-4 296	-953	-152	346	-526	113
Poistoeron lisäys(-) tai väh.(+)	-103	-103	103	103	103	103
Rahastojen lisäys(-) tai väh.(+)	-531	-279	420	500	500	500
Tilikauden yli-/alijäämä	-3 662	-571	371	949	77	716
TASEESTA						
Kertynyt yli-/alijäämä	-950	-1 521	-1 150	-202	-125	591
€/asukas	-127	-208	-159	-28	-18	85

Tytäryhteisöt

Tytäryhteisöjen v. 2026 talousarvioiden tuloslaskelmien mukaiset voitot/tappiot ovat seuraavat:

Pudasjärven Vuokratalot Oy	voitto 15 227 €
Kiinteistö Oy Pudasjärven Hirsikunnas	voitto 43 877 €
Keskinäinen Kiinteistö Oy Harjus	tappio 5 285 €
Pudasjärven Liikekiinteistöt Oy	voitto 90 204 €
Kairan Kuitu Oy	voitto 62 400 €
Pudasjärven Lämpö Oy	voitto 112 000 €
Pudasjärven Kehitys Oy (voittoa tavoittelematon)	voitto 128 €

Yritysvaikutusten arviointi: ks. edellisen käsittelyvaiheen arvio

Kaupunginjohtajan esitys

Kaupunginhallitus:

- 1) päättää esittää valtuustolle, että se hyväksyy talousarvion vuodelle 2026 ja taloussuunnitelman vuosille 2027-2028 (pöytäkirjan liite);
- 2) päättää esittää valtuustolle, että se hyväksyy päivitetyn suunnitelman alijäämän kattamisesta / talouden sopeuttamisohjelman v. 2025-2028 (talousarvioasiakirjan osa);

3) päättää valtuuttaa hallintojohtajan ja taloussuunnittelijan tekemään em. asiakirjoihin vähäisiä korjauksia ennen valtuustokäsittelyä; ja

4) tarkastaa tämän pykälän heti kokouksessa

Päätös

Jakelu valtuuston esityslistalle